

Bácsmegyei Függetlenség

A BACSBODROG-VÁRMEGYEI ÉS A ZOMBORI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár: Egész évre 10 kor., negyedévre 3 kor.
Tanítók részére: Egész évre 8 kor., félévre 4 korona.
Egyes szám ára 10 fillér.

Laptulajdonos:
A „ZOMBORI FÜGGETLENSÉGI PÁRT.”

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Erzsébet-körút 13. sz.
Közlemények és előfizetések ide küldendők.
Megjelenik: vasárnap és csütörtökön.

A kolera.

Sokat hallottunk már e nyavalyáról s midőn most, eltekintve egy politikai ízű vezércikkeltől, e rémes szót írjuk vezércikkünk fölé, nem a kedélyek mindjobban való felizgatása miatt cselekeszszük, de ellenkezőleg abban a reményben írjuk le, hogy mihamarább kevesebb szó essék róla s feledésbe menjen mind az a rettegés, mely e rettenetes nyavalya pusztá megemlégtetésének nyomában jár.

Bizonyára megkönnyebbülten lélegzik fel minden polgára e városnak arra a híre, hogy szünőben van a veszély, mert alább hagyott a megbetegedések száma s legújabbán kolera megbetegedés elő sem fordult. De ha ezen öröndetes fordulat nyomában alább is hagy a rettegés, mindenesetre helyébe kell lépnie a higgadt megfontolásnak s a hatóságok részéről is a helyes érzékel vezetett igazgatásnak, hogy kora ne legyen örömmünk s a nyavalya fokozottabb dühöngésére ne ébredjünk.

Való igaz, hogy a jövőre kiható események hatása alatt nehéz megtartani a lélek egyensúlyát s a szokatlan jelenségek felizgatják az emberek kedélyét. Egy-egy képviselőválasztás, egy-egy háborus előkészület, egy-egy járvány dühöngése könnyen kihozza sodrából a mai korban úgyis az idegesség felé hajló emberiséget s az egyeseket fejesztetteké teheti. S míg az egyesek rettegéséből nagyobb baj ugyan nem származhatik, sőt minél fokozottabb óvakodásra serkenti őket, addig a hatóságok kapkodása a ferde irányú intézkedések sokaságát eredményezheti s olyan közvéleményt teremthet az alsóbb néposztály tudatában, mellyel szemben épen a hatóságnak gyúlik meg a fejtöbbséje. Távol legyen tőlem, hogy a kolera elleni védekezés nehéz munkájában rosszindulattal keressem azon „Achilles sarkot”, hol a hatóságot támadjam, mert örömmel koncedálom, hogy a lát-

hatatlan ellenséggel szemben való védekezésben meríti ki erejét s teljesíti feladatát oly mértékben, mint azt a helyzet felismerésével teheti. Nem is óhajtánám, hogy úgy mondjam, a „szépség hibákat” úgy feltüntetni, mintha a hatóságnak szándékos észre nem vevéséből vagy hanyagságából származnának, hanem „mert több szem többet lát” a közönség észlelésének betudni.

Ezen észlelt ferde hatósági intézkedéseket pedig nem ostromozás szempontjából, de azért említtem meg, mert azok orvoslása a jövőben — ha a kolera megbetegedések megújulnának — a hatóság munkáját is megkönnyítené, nem találkoznánk annyi bizalmatlansággal az alsóbb néposztályban, mint most, mikor a hatóság a megmérgezés vádjával szemben is tiltakozni kénytelen. Vagyis ne legyen az a vezérő elv: Quod licet Jovi, non licet bovi.

Emlékezzünk csak vissza! Betiltották a vásárokat, de megtartották a löversenyt; Betiltják a piacot, de nyitva marad a színház.

Igaz, hogy vásárok alkalmával s piacon, esetleg megfertőzött élelmiszert árulnak, ami alkalmas a járvány terjesztésére. De ki áll oda magyarázni a népnek, mikor az a gyülekezés korlátozását látja a vásárok, piacok betiltásában, de egyúttal azt látja, hogy az uraknak lehet gyülekezniök a löversenyterén, a színházban stb? Nem csodálkozom tehát, ha bizalmatlan a nép az urak irányában s így a hatóságnak nehezé válik az ellenőrzés a kolera megbetegedések eltitkolása miatt. Pedig e titkolódzásban rejlik a legnagyobb veszedelem, a kór elnyomásának szörnyű nehézsége, holott most kell elnyomni e járványt, hogy be ne következzen a közvéleménynek azon baljóslata, hogy a kolera járvány csak tavasszal fog a maga borzalmisságában fellépni.

Gerjesszünk bizalmat a népben az

által, hogy mindannyiunkra egyformán alkalmazzuk az óvintézkedéseket s bizonyára egy értelemmel, egy akarattal fognak közreműködni a kolera elleni védekezésben: hatóság és közönség.

A'propos! Bizonyára nem a bizalom fokozására alkalmas az a szerencsétlen betegszállító kocsi sem! Fekete, koporsó alakú tákolmány, fehér keresztel. Valóban hátborzongással néztem a Rákóczy-úton, azt híven, hogy ismét haláltokozó volt a járvány. De valóban megütköztem azon, midőn megtudtam, hogy betegszállító kocsi. Hát képzelhető-e beteg, ki halálra nem rémülne annak láttára? Csodálható-e, hogy titkolják a beteget, ha még a mentőkocsiba kapaszkodó reményt is felváltják a halálnak szembeötlő jelképei?

A kolera járvány csökkenése nyomán felocsudva az első fejesztettségéből, a kapkodásból, adjunk helyet a higgadt megfontolásnak, a bizalomnak, az Istenbe vetett hitnek s nyilván kijutunk ebből a megpróbáltatásból, melyben legfőbb tényezője a félelem.

Eszembe jut egy arab legenda: Egy lovag Bejrutból Damaskusba lovagolt. Az úton találkozott egy rongyokba öltözött, barázdált képű öreg asszonnal, ki sirt és remegő hangon mondá: „Ki fog engem Damaskusba vezetni?” A fiatal ember megállott, nézte a szerencsétlent és annak fájdalmától meghatva maga mögé a lóra ültette. Ellovagoltak. Az úton az ifjú kérdezte az öreg asszonyt: „Mit csinálsz, mi a neved te sajnálatra méltó, kinek szemei lázban égnek?” „Barátom” — válaszolta az öreg asszony — „én vagyok a fekete pestis”. A lovag félelemtől remegve le akarta dobni a lóról. „Hasztalan” — mondá az — sőt nélkülied is elérek Damaskusba. Bizonyára nem vagyok rosszabb szándékkal veled szemben mint te voltál irányomban, jó szívedért kész vagyok viszontszolgálatra;

Röntgen Laboratorium

ZOMBORBAN, Csihás Benő-utca 12. szám.

Rendelés egész napon át! — — Mérsékelt árak!

Használtatik idegen testek feltalálására, törések és ficamok megállapítására, szív- és tüdőbajok, daganatok, csontbajok, kőlerakódások, epekövek, kórismérezésére. — **Gyógycélul:** fehérvérűség, mirigydaganatok, Basedov-kór, bőrfarkas, bőrizzag, csontszu, ízületi gennyedés, hörghurut, asthma, tüdőbeszűremkedés, kéz- és lábizzadás, rákos betegség, husdaganatok stb. fájdalom nélküli gyógyítására.

mond mit kívánsz?“ „Jó, válaszolta az ifjú — én elfoglak vinni a városig, de te nem fogsz ott megölni senkit.“ „Az lehetetlen; de mond hány személyt kell megölnöm.“ — Nem többet mint hatvanat. — Hatvanat? . . . Beleegyezem. De — mondta a lovag — hogyan foglak megbüntetni, ha nem teljesíted az ígéretedet? — „Te este meg fogsz találni a nagy templom mögött és meg fogsz engem ölni.“ Megegyeztek. Elérkezvén a célhoz az ifjú elvégezte ügyeit. A következő napon Damaskusban meghalt 15 személy, a másodikon 30, a harmadikon 60. A lovag méltatlankodva futott a templom mögé és ott találta az öreg asszonyt. — Hogyan teljesítetted az ígéretet! „Te nem tehetsz szemrehányást nekem“ — válaszolta békéltető hangon; — „azt tettem a mit megígértem; első napon megöltem 15 személyt, a második napon 20-at, a harmadik napon 25-öt.“ — De a többiek, te gaz! — „A többiek? Azok mind a félelemtől haltak meg“.

—s.

A lemondás politikája.*)

Körülbelül ezer ember csinálja Magyarországon a politikát s ennyinek van haszna belőle. Húszmillió csak a kárát látja vagy az árát fizeti az ezer kiváltságos ember politikájának.

A ma uralkodó politika azonban nemcsak pillanatnyi károkat okoz a jelenben, hanem irányzatával veszélyezteti a jövőt is. Mert a vezető államférfiak, talán, hogy fedezzék politikájuk meddőségét, működésük sikertelenségét, elvet csinálnak a kényszerűségből s mert ők kénytelenek lemondani minden nemzeti törekvésekről, most már hirdetik is, mint igazságot, a lemondás politikáját.

Ez ellen a szerencsétlen politikai irány ellen, mely a nemzetből még a jogaihoz való ragaszkodást, az önállóságra való törekvést is ki akarja irtani, tiltakoznunk kell.

Ha a mai többség és kormánya nem képesek megvívni a gazdasági önállóság első várát, az önálló jegybankot, ha nem bírják ezt megközelíteni sem a készfizetések megkezdésével, ha a hadseregben nem tudják érvényesíteni sem a magyar nyelvet, sem a nemzeti szellemet, akkor még igazolhatják vagy menthetik magukat vagy erejük és tekintélyük gyöngeségével vagy az ellenfelüknek erősségével. Mert hiszen udvar és Ausztria állanak a nemzeti törekvések elé gátul.

De hogyha ebből a lemondásból, amibe ideig-óráig kényszerűségből belenyugodhatik a nemzet is, rendszert, programot és politikai hitvallást akarnak csinálni, akkor rosszabbat cselekesznek, mint ellenségeink. Mert hiszen ellenségeink csak megakadályozzák jogaink érvényesítését, de a lemondást hirdető politikusok a nemzet lelkéből

*) Ezen cikk a „P. H.“ vasárnapi számában jelent meg. Lelköljünk mi is, mert színarany igazságokat tartalmaz.

akarják kiirtani a vágyakat s agyveléből a jognak tudatát.

Khuen kezdte egy beszédében pengetni ennek a szerencsétlen politikának húrjait, midőn azt mondta, hogy a nemzeti követelések teréről el kell terelni a közvéleményt. Folytatta gyakorlatban majdnem minden miniszter azt az irányzatot, hogy lassankint a nemzetnek nemcsak egészét, hanem minden egyes osztályát is le kell szoktatni arról, hogy valamire törekedjék, valamit követeljen vagy valami után vágyakozzék, amihez joga is volna.

Most aztán betetőzte ez irányzatot gróf Tisza István, amidőn valósággal megcsinálta a lemondás politikájának hitvallását és felszólította még a negyvennyolcas és függetlenségi pártokat is, hogy ezek is mondjanak le amaz utolsó nemzeti követelésekről is, amiket kormánypartiságuk idején még nem akasztottak szegre.

Az az igazi nemzet, amely távol áll a politika érdekkörétől s amely rendszeren megfizeti a nagy urak politikázását, mélyen elsomorodva látja, hogy azok a férfiak, akiket rang, vagyon, születés, tehetség, hitvallás vagy a véletlenség esélyek fölénk helyeztek s akiknek eszmékkel, gondolatokkal, reformtervekkel kellene megtermékenyíteni a közvéleményt, akiknek ékesszóval és példaadó cselekedettel kellene a nemzet lomha tömegét új küzdelemre sarkalni, lelkesíteni, azok hirdetik a lemondás szükségességét, sőt ami még rosszabb, annak üdvösségét.

Hiszen az emberek nagy tömege úgy is a napi érdek posványában fetreng s csak nehezen lehet fölkelteni a közérdeklődést közcélokért.

Hova fog tűnni tehát a nemzet igazi ereje, ha maguk a vezető államférfiak szándékosan írják ezt. S nemcsak bölcsességnek, hanem hazafiságnak is hirdetik azt, hogy hagyjunk föl a nemzeti törekvésekkel, áruljuk el azokat az eszméket és célokat, amelyekért apáink s nemrég még mi magunk is küzdöttünk, lelkesedtünk s elégedjék meg mindenki azzal, ha a maga érdekeit annyira-amennyire ki tudja elégtetni s akár az állam kasszájából, akár a mások zsebéből annyit tud harácsolni, amiből vidáman élhet.

Kérés-életű politikusok hirdethetnek ilyen márol-hólnapra szóló politikát. Aiknek maguknak sincs jövőjük, azok éljenek rövid hatalmuk pillanatnyi kiaknázásából, de a nemzetnek van jövője, amelyről nem mondhat le. Vannak nemzeti célok és ideálok, amelyek felé törekedni kötelesség.

Látjuk magunk körül, miként inficiálja a politika a sajtót is, miként nyirbálja meg ennek szárnyait s tépi ki legékesebb tollait, amikkel egykor az idealizmus felé röpült. Annál nagyobb kötelessége tehát annak a sajtónak, mely magát megkopasztani nem enged, mert maga sem akar kopasztani, hogy fenntartsa és szítsa a nemzet lelkesedését, a közvélemény idealizmusát és tiszta ragyogásukban megőrizze azokat a nemzeti célokat, eszméket és gondolatokat, amelyeket a napi politika sorába be-

taposni nem engedünk a vályuhoz rohanó csorda által.

Miattunk lemondhat Tisza István, Khuen s az egész nemzeti munkapárt minden nemzeti munkáról, tagadhatja az önállósági törekvések jogosultságát akár a gazdasági téren, akár a véderő területén; minél ridegebb, sivarabb álláspontot foglalnak el az uralkodó politikusok, annál nagyobb kötelessége mindazoknak, kik a politika érdekkörétől távol állanak, hirdetni és követelni mindazokat a nemzeti vívmányokat, amelyekről a kiváltságos néhány száz politikus lemond.

A mai napnak lemondó politikusai szeretik magukat Deák Ferenc tanítványainak nevezni. De elfelejtkeztek Deák Ferencnek legbölcsebb tanításáról, midőn azt hirdette, hogy ami jogot elvesznek a nemzettől, azt még vissza lehet szerezni, de amiről önként lemond, az örökre elveszett. És most Deák Ferenc nimbuszával akarják takarni a lemondás hitvány politikáját.

A magyar közéletnek legszomorúbb napjait éljük. Üres kietlen sivarág ordít felénk mindenünnen. Erről a politikai Saharáról írhatta volna Arany János: „nincs egy árva fűszál a torzs közt kelőben, nincs egy tenyérnyi zöld hely nagy határ mezőben.“ A komor, sötét felhőket nem hatja át sehol sem a reménynek halvány sugára. Bécs felől fagyasztó hideg szél súvít keresztül az országon s megdermeszti bennünk a lelket is. Eivettek tőlünk mindent. Megtagadtak tőlünk mindent. Most már a lelkünkben akarják kilopni a vágyakat, agyvelőnkben az eszméket, jövődönkből az célokat, amelyekért élni és küzdeni még érdemes.

Ebben a sivar, kufár világban kétszeresen szükség van arra, hogy minden egyes ember megőrizze lelkében azt a nemes idealizmust, amely még fogékonyra tesz a közérdek iránt is. Ezt a szót „haza“ nem merjük már használni, mert a cinizmus gúnykacaja követi. Csendes családi tűzhelyeken, iskolákban és apró magántársaságokban kell mécses gyújtani a megtagadott, megcsúfolt, cserbenhagyott nemzeti eszméknek. Hadd maradjon fenn legalább az utókor számára annak tudata, hogy mire van joga ennek a nemzetnek?

A gazdasági önállóságról, az önálló magyar jegybankról, az önálló vámtérületről a magyar hadseregről, melyet magyar tisztek magyar szolgálati nyelvvél tanítanak, a magyar ipar és kereskedelem önállóságáról, a magyar tan nyelvű állami népoktatásról és Magyarországnak megmagyarosításáról nem mondunk le se bécsi parancsra, sem a budapesti szobapolitikusok csábítására.

Színház.

Régi igazság, hogy nem mindenki ért ahhoz, amivel foglalkozik. Érthető az ilyesmi, ha valakit a véletlen sodort valamilyen állásba, de érthetetlen, hogy vannak olyanok is, akik ahhoz a foglalkozáshoz, nem értenek melyet önmaguknak választottak. Ilyen esetben csak az szolgálhat mentségül, hogy az illető saját egyéniségével sincsen tisztában, ez pedig kizárja annak lehetőségét, hogy a másét megismerje, megértse.

Gyakran találkozunk ezen jelenséggel az

életben, de legtöbbször a festett világ falai között és ott, ahová a színpad szárai tovább fűződnek.

Egyike a leggyakrabban észlelhető „érthetlenségeknek” az, mikor színész, színésznő olyan szerephez jut, amely nem neki való, amelynek eljátszására minden igyekezete, tudása és tehetsége ellenére — képtelen.

Másrészt találunk — kritikát, mely minden csak nem kritika, mert vagy a jóakarát, vagy a rosszindulat és csak a legkritikább esetben a megértés, a teljes objektivitás hatja át.

De még ez sem elegendő, ha kritikáról akarunk beszélni. Mert épen az igazi, a helyes kritika az, amely megismeri a színház helytelenségeit, a színpadon törtétekből kiérzi, hogy ez vagy az ezért meg ezért jó, ezért, meg azért rossz!

Ha kritikáról beszélünk, nem fényképezni kell, nem lemásolni a színpadi képet, hanem annak minden vonásában, minden cselekményében, minden mozzanatában meg kell találni a megfajtását annak a kérdésnek: miért?

A színpad is kritika helyes együttműködéséről pedig csakis akkor lehet szó, vagyis igazi művészetéről és annak művészi elbírálásáról, ha úgy az egyik, mint a másik, az az alkotásnál, ez a bíráltnál előbb megtalálja ennek a „miért” rejtélynek a nyitját.

A közönség, az más, az úgy ítéli meg a dolgot, hogyan látja, de már a kritikának feladata a dolgok mélyére hatni és mindenütt az okot és csak azután az okozatot kutatni.

Rossz szereposztás — egyik részen és a helytelen szereposztásnak fel nem ismerése a másik részen, már sok áldozatot kívánt volt a festett világban. Nemtörődömség, ferde ítélőképesség — fölületesség, ez a három az, aminek sem a színházban, sem a kritikában előfordulni nem szabad.

Igen, a kritika legyen őszinte, tárja fel a hiányokat, de mutasson rá azok eredetére, azok megszüntetésére.

Hogy miért írom mindezt?

Megmondom.

F. Galgóczy Emmáról van szó, a színtársulat koloratur primadonnájáról.

Ismerem, hallottam már számtalanszor, olvastam osztrák lapokban megjelent kritikákat — s mondhatom, magam is páff voltam, midőn itt Zomborban viszontlátam.

Lehetetlen, nem neki való szerepekben, mintha rá sem ösmertem volna — kivéve az egy Orpheus a pokolban Euridyke szerepében.

Mondja direktor úr, minek szerződtette maga Galgóczyt? Vagy csak azért szerződtette, hogy jó hírnevét tönkre tegye?

Hát hogyan lehet egy operanékesnőnek, aki énekelni és nem táncolni tanult, aki énekelni tud és nem játszani és beszélni, ahogyan a mai operettekben kell — olyan szerepeket kiosztani, amelyeknek eljátszásához nem ért, amelyekben tudását bemutatni nem képes.

Hát nem érzi direktor úr, hogy ezáltal saját magáról is oly bizonyítványt állít ki, hogy nem ismeri saját színészeit és hogy tönkre tesz a közönség előtt egy énekes nőt, aki ha *ennek* mutatja be — bizonyára nem fog „megbukni”.

F. Galgóczy Emmát ismerem, de ha nem ismerném, akkor is a védelmére kelnék, mint akárki másnak, ha arról van szó, hogy ne csak egy embernek a művészi jövőjét, ambícióját és lelkesedését tönkre ne tegyék, de a művészetet magát is ilyen ferdeségektől meg kell tisztítani.

Koncert. Hermann Bahr 3 felvonásos vigjátéka a wieni Hofburgtheater színpadján került bemutatásra s így fokozottabb érdeklődéssel vártuk a neves író, kritikus és rendező egyik újabb darabjának zombori keddi premierjét.

Őszintén szólva, csalódtunk. Nem tudjuk vajjon a darab milyen „szépségeivel” nyerte meg a Burgtheater igazgatójának tetszését, azt azonban tudjuk, hogy kár volt reá időt és fáradságot pazarolni.

Jellemezzük röviden?

Egy nagy lehetetlenség! És ezek halmazata.

Az est fénypontja Szomoróy briliáns dr. Frankja volt. Gondolkozó, finoman pointírozó művésznak bizonyult, aki valóban egy kis kabinet alakítást produkált. Nem mulaszthatom el azonban figyelmét felhívni arra, hogy a II-ik felvonás jeleneteiben jobban kellene neki kiérez-

tetni azt, hogy ő az egészet csak „játsza”, mert hiszen azt senki sem hiszi el arról a fiskálisról, hogy olyan színművész, ala — mondjuk — Ujházy. Ezt kellene valahogyan megcsinálni és az alakítása kifogástalan volna. Meg kellene érezni a közönségnek, hogy az ő Frankja nem úgy gondolkozik, a hogyan beszél, nem úgy érez, a hogyan cselekszik.

Báródy Kató kedves volt, mint mindig, de — Báródy Kató volt s ezt is láttuk már jobban, igaz, hogy jobb, neki való szerepben.

Somogyi jobb lehetett volna, mert a szerep nem is olyan rossz. Sz. Rosos Gizella pedig ne nevéssen, mikor annak semmi értelme nincs.

Az előadás különben nagyon vontatottan ment, de hál’ Istennek ennek dacára korán volt vége a hosszú szünetek ellenére is.

HARRY.

MŰSOR:

Cütörtökön: „Hajduk hadnagya” operette.

Pénteken: „Beulemans kisasszony” vígj.

Szombaton: „Az obsitos” operette.

Vasárnap d. u.: „A muzsikuszány” operette.

este: „Luxemburg grófja” operette.

HIREK.

Elöléptetés. Balassa Szilveszterné zombori máv. pénztárkezelő a XIII. csoport V. fokozatából a XII. fizetési csoport III. fizetési fokozatában I-ső rangosztályú pénztárkezelővé soron kívül előléptetett. Gratulálunk.

A kuria elvi döntése. A kuria ma a társadalomtudományi törvényhozás szempontjából elsőrendűen fontos elvi döntést hozott, amelyben kimondja, hogy: az állami gyermekmenhely jogosult a gondjaira bízott gyermek eltartása iránt az apa ellen, amennyiben annak személye ismeretes, igényel fellépni. Más szóval: ha egy gyermek gondozását az állami gyermekmenhelyre bizza az anya, az, az apa ellen gyermektartási igényt tarthat. E rendkívüli fontosságú elvi döntéssel a kuria azonosította magát a járásbírósnak egy ez ügyben hozott ítéletével, amely megítélte a gyermekmenhelynek az apa ellen indított gyermektartási követelését és ezt olyan indokolással okolta meg, hogy: hogy ha valaki, (ebben az esetben az állam) tatózatlanul olyan szükséges és hasznos kiadásokat eszközöl, melyeket teljesíteni másnak volna kötelessége, úgy ezen tényről fogva viszonykeresetet szerez a kötelességét nem teljesítő ellen. Elvetette a járásbírósnak és így a kuria is az alperesnek, a természetes apának, azon kifogásait, hogy az állami gyermekmenhely közszükséglet ellátására szolgáló és adókból fentartott intézmény lévén jogosulatlan az igénynyel való föllépésre. A „következményeket” eddig úgy rázták le magukról a törvénytelen gyermekek szülői, hogy a csecsemőt beadták a gyermekmenhelybe, akkor is, ha az apának módjában lett volna róla gondoskodni. A gondtól így megszabadult az apa és kalandjának következményét eltartatta az állammal, a szegény napszamos emberek adójának keserves filléreiből.

Halálozás. Pocskay Dezső nyugalmazott honvéd főhadnagy zombori lakos f. hó 12-én meghalt és 15-én délután nagy gyász kísérettel a Rókus temetőben helyeztetett örök nyugalomba.

A zombori kath. Legényegyesület másodízben elhalasztott mulatsága értesülésünk szerint nov. 26-án (szombaton) lesz megtartva.

Az országos gyermekvédő liga figyelemzteti a közönséget, hogy a tagsági díjakat és a gyermekvédelmi Lap előfizetési díjait kizárólag posta befizetési lapok útján szedi be, vagyis pénzbeszedők a Ligánál alkalmazva nincsenek. Ha tehát valahol mégis pénzbeszedő

jelentkeznek, bármily hitelesnek lássék is a nyugta az illetőt a rendőrségnek kell átadni.

Autobusz járatok. A város és a szomszédos környék, különösen Apatin község közönségének régi óhaja fog a közelben teljesülni, mert az autobus járatok megindulnak. Legközelebb tartják meg a próbajáratot s azután az utirányokat is megadjuk.

A kolera szünőben? Mint értesülünk a kolera járvány szünőfélben van s az utóbbi két napon gyanus megbetegedés nem fordult elő, úgy, hogy a helyzet javulása esetében hétfőn már az iskolai előadások is megkezdődhetnek, csak a már előbb megbetegedettek közül asztalosmester, anyósa és 2 és fél éves leánykája esett a nyavalya áldozatává.

Szerelmi dráma. Csonoplyáról írják: Csonoplyán az elmúlt vasárnap délután tánc közben Asztalos István lakatos legény — ki szüleinek látogatására jött haza — revolverrel háromszor rálott Pálity Mariskára, templomunk szindikuszának unokájára, mert szerelmét nem akarta viszonzni. Az egyik golyó a leány jobb karját fúrta keresztül. A lakosság nagy részével van a szülők iránt, mivel nemrég hosszabb időn át élet-halál között vergődött az elismert szépségű leánykájuk.

Hirdetmény a házbérvédelem beállása tárgyában. A házbéradó 1911. évre való érvénynyel kivetendő lévén, az ezen kivetés alapjául szolgáló házbérvallomási ívek benyújtására a m. kir. pénzügyminiszterium 1910 évi 111.600. szám alatt kiadott rendeletével az 1910 évi november 2—30-ig terjedő időt tűzte ki. A házbérvallomási ívek 1909. évi VI. t.-c. 46. §-a értelmében a bevallás annak a közönségnek előjárásánál történik, a melynek területén a ház fekszik. A házbérvédelem bevallására kötelezve van: a) a tényleges birtokos, illetőleg vagyonszövetség esetén az összes tényleges birtokosok; b) a házközönségnél annak feje; c) nem önjogú, valamint jogi személyeknél a törvényes képviselő. Felhívtnak tehát a vallomáshoz kötelezettek, hogy a házbérvallomási ívet pontosan és a valóságnak megfelelő hűséggel töltsék ki s azt a közönségi előjárásnak (városi adóhivatalnál) *legkésőbbén nov. 10-ig nyújtásuk be.* A bevallás tárgyát tartalmazó hirdetmények falragaszokon megolvashatók. Aki vallomását a kitűzött határidőben be nem adja, a kivetés során megállapított házbéradónak 10%-át, ha pedig a részére szabályszerűen kézbesített és a vallomás benyújtására szóló felhívás vételétől számított 8 nap alatt sem adja be vallomását, további 4%-át fizeti pótlék fejében.

Az élelmiszer hamisítók ellen. Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszter az élelmiszer hamisításról szóló törvényt revízió alá veszi. A miniszter fölhívta a törvényhatóságokat, hogy ez év végéig tegyenek jelentést arról, hogy a tapasztalat minő irányban követeli a törvény revízióját. Hogy a javaslatok áttekinthetők és feldolgozhatók legyenek, a miniszter meg is jelöli azokat a kérdéseket, amelyek szerint az előterjesztést készíteni kell. A törvény és a végrehajtási rendelet minden egyes paragrafusára külön-külön kell megtenni az észrevételeket.

A magyar ágyúgyár. Végre valahára közeledik régi nemzeti vágyunk a megvalósulás stádiuma felé. Nemsokára fel fogják állítani a magyar ágyúgyárat. Egy ideig a m. kir. államkincstár is foglalkozott azzal a tervvel, hogy a diósgyőri vasgyárral kapcsolatban fogja felállítani, de ez a terv abban maradt. Hír szerint egy konzorcium létesíti, amelyben résztvesz a csepeli tölténygyár is. Az ágyúgyár e mellett szesz-, cukor, sörgyári berendezéseket, valamint gőzturbinákat, szivattyúkat és egyéb gépeket is fog előállítani.

A Nyugat november 1-én megjelent számában kezdő közölni Bán Ferenc „Szerdától szombatig” című regényét. A kitűnő novelláival már is ismeretűvé vált írónagytehetségű ábrán-jait és ébredő szerelmi életének vívódásait finom mélységekbe világító analízissel írja meg. — A Nyugat Ignótus, Osvát Ernő és Fenyő Miksa szerkesztésében megjelenő kitűnő modern folyóirat november 1. száma igen változatos és rendkívül gazdag tartalma: Ambrus Zoltán: Hevesi Speidelről. Heltei Jenő: Dal. Karinthy Frigyes: Könyvek (Novella). Szép Ernő: Egy régi szökéhez (Vers). Halász Imre: Egy letűnt nemzedék (Negyedik közlemény). Gróf Andrássy Gyula III). Lányi Sarolta: Versek Bán Ferenc: Szerdától szombatig (regény i). Bálint Aladár: Csavargás közben. Babits Mihály: Mese a Dekameronból. Feleki Géza: Párasi utcák. Pákh Albert Gyulaihoz írt leveleiből. Közli: Kunc Aladár. — Figyelő: Lukács György: A lélek és a formák. Babits Mihály. Henri Bataille: A Balga szűz (Ignótus). Megjegyzések a tanármozgalomhoz (Kunc Aladár). Szépművészet (Lengyel Géza). Baudelaire un bon poète de second ordre (Tóth Árpád). Palágyi: A Hesperidák kertje (Peterdi István). Andrejff Leonid (Oláh Gábor). Waldbauer Kerpely vonósnégyes (Kunc Aladár). Wedekind: Der Liebestrank (Lengyel Menyhért). — A „Nyugat” előfizetési ára: egész évre: 20 K. félévre: 10 K. Szerkesztőség és kiadóhivatal: V. Mérleg utca 9. Mutatványszámot kívánatra díjtalanul küld a kiadóhivatal.

Dohánybevéltési napok. A m. kir. központi dohányjövédéki igazgatóság közzétette a dohánybevéltési napokat. E szerint Budapesten december 21-től február 2-áig, Érsekújváron december 19-től február 15-ig, Barcsan január 2-ától február 28-ig, Nagyatádon január 2-ától február 4-ig, Faddon december 5-étől január 17-éig, Kiskunfélegyháza december 12-étől január 26-áig, Csongrádon december 27-étől december 30-áig, Aradon január 2-ától február 28-áig, Battyányon január 2-ától február 17-éig, Békéscsabán január 2-ától február 24-éig, Csokán január 2-ától január 31-éig, Nagybecskereken január 2-ától január 31-éig, Szegeden január 2-ától február 8-áig, Temesvárott január 2-ától február 24-éig, Zsombolyán január 2-ától február 16-áig, Fogarason február 13-ától február 15-éig, Marosvásárhelyen december 19-től január 25-ig, és február 21-től február 24-ig, Debrecenben december 12-től február 28-ig, Hajdudorogon december 5-től február 21-ig, Nagylétán január 2-től február 28-ig, Érmihályfalván január 2-től február 28-ig, Szatmárnémetin január 2-től február 15-ig, Nagykárolyban január 2-től február 28-ig, Nyíregyházán december 12-től február 28-ig, Nagyállón január 2-től február 20-ig, Kisvárdán december 19-től február 28-ig, Nyírbátoron december 12-től február 24-ig, Vásárosnaményen december 19-től február 24-ig, Nagytárkányon december 19-től február 28-ig, Szolnokon január 2-től február 28-ig, Tiszaroff január 2-től február 23-ig, Jászkiséren január 2-től február 10-ig, és Jászberényben január 2-től január 30-ig, tart a beváltás.

Közgazdaság.

JÖVEDELMEZŐ ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Ha valaha, hát akkor most van az idő, a mikor a gazda állattenyésztéséből is szép jövedelmet lát. Az állatárak általában véve olyan magasak, a minők normális viszonyok között egyáltalán nem szoktak lenni s a mostani árakkal az állattenyésztés ma kétségen kívül legjövedelmezőbb ága a mezőgazdaságnak. Akár a szarvasmarha, akár a sertés, akár a juh árakat tekintjük, akár az azoktól származó termények árát, mindenképpen arra a következtetésre kell jutnunk, hogy a gazdának első érdeke ma minél több állatot tartatni, hogy azokból minél több jövedelmet lásson. Annyival is inkább érdeke ez a gazdának, mert a mai árak nem ideig óráig tartók s a leg-

komolyabb kilátás van arra, hogy ezek az árak, — ha talán csekély hullámmal is, hosszú időn keresztül tartani fogják magukat.

Tekintettel azonban arra a körülményre, hogy a gabona árak is olyan nívón vannak, a melyek mellett igazán érdemes gabona műveléssel foglalkozni, nem cselekednék helyesen az a gazda, a ki azért, hogy több állatot tarthasson az eddigénél, nagyobb területen természetesen takarmány növényt. Nincs is erre semmi szükség, csak az eddig is takarmányra használt területeket kell nagyobb termésekre kényszeríteni, a mi különösen a réteknél annyival is könnyebben lehetséges, mert azok termése országszerte, kritikán alól csekély; országos átlagban sem haladja meg a 16 1/2 q-át, holott ennek kétszeresét is könnyen lehetne elérni. Rétejeinek többnyire annyira be vannak mohosodva, hogy sem levegő, sem víz a talajba be nem hatolhat, mi által termőképessége mesterségesen csökkentetik. Holott a be-mohosodást könnyen meg lehetne szüntetni. Különösen ősszel nagyon fontos a rétet keresztül kasul éles boronával megjártni, mi által nemcsak a mohát pusztítjuk hathatósan, hanem megnyitván a talajt, módot nyújtunk a hóle behatolására, elraktározására, biztosítván ez által magunkat az esetleges szárazság következményeitől. A fű felék gyökereinek megszakításával azokat erőteljes sarjadásra indítjuk, a gyom feléket irtjuk, vagyis a réteknél fű anyagát is megjavítjuk. Egyetlen ősz folyamán sem lenne szabad a rétek erős megboronálásától eltekinteni.

A második őszi munka a rétek termésének megkésztésére, azok megtrágyázása, a mely célra a legalkalmasabb a trágyalé és a szuperfoszfát. Ezeknek együttes alkalmazása bámulatos hatást végez. A boronávali felhasogatás után 150—200 kg. szuperfoszfátot szórjunk el, azután hígított trágyalével öntözzük meg a talajt, a mely eljárás mellett már bizonyosan kétszeres termés többletet érünk el a következő évben.

Ennek az eljárásnak három évre terjed a hatása s ha az évente való boronálás mellett minden harmadik évben hasonlólag trágyázunk, úgy megtettünk mindent arra nézve, hogy széna termésünket megkésztessük. Ha ősszel nem jutna időnk ezen munkák keresztülvitelére, tavaszra is hagyhatjuk azokat. Ezen egyszerű és olcsó eljárás által nemcsak megkésztessük rétejünk termését, de jobb minőségű szénát is kapunk s így egyrészt szaporíthatjuk állatállományunkat, másrészt jobban is táplálhatjuk azokat annélkül, hogy gabona termésinktől egy talpalatnyi földet is elvonnánk.

Most van az ideje, hogy jövő évi takarmány terméseink s jövedelmezőbb állattenyésztésünk érdekében ezeket a munkákat végrehajtsuk.

Szerkesztői üzenetek.

Untauglich. 1. Annyit jelent, hogy valaki valamire képtelen, vagy nem alkalmas. Rendesen azokra értik, akik nem alkalmasak a katonai szolgálatra. 2. Várják a sajtópert, sőt tudunkkal ez a leghőbb vágyuk. A jelek után ítélve azonban úgylátszik a sajtópörből nem lesz semmi. Csak interpelláció a képviselőházban. Kíváncsiak vagyunk, hogy mit szól majd a belügyminiszter. Azt mi is furcsának találjuk, akárcsak Ön, hogy az illető tisztviselő hallgat, sőt még fegyelmet sem kér önmaga ellen. Sőt az is furcsa, hogy erre felsőbb hatóság nem utasítja! Ja, változnak az idők és velük az emberek...

A lap szerkesztéséért felel:

A SZERKESZTŐ-BIZOTTSÁG.

Nyomatott Kollár József könyvnyomdájában Zomborban.

HIRDETÉSEK.

FIGYELEM!

A legjobb ételek és italok úgy az étteremben, mint

házon kívül is

csakis a

„Hungária” vendéglőben

kaphatók.

(Hungária-gőzfürdő mellett.)

Legjutányosabb abonement.

Erdélyi aszu, tokaji és szekszárdi

kitűnő borok

állandóan raktáron.

Kiváló tisztelettel:

Báthory György,

vendéglős.

91—*—13

Fix fizetés

és magas jutalék mellett alkalmazunk vidéki ügynököket, sorsjegyek részletfizetésre való eladásához. Havonkénti elérhető jövedelem 300—600 K.

Hecht Bankház Részv.-Társ.

BUDAPEST, Ferenciek tere 6.

89—*—14

KOLLÁR JÓZSEF

* könyv- és papirkereskedése, *
könyvnyomdája és könyvkötészete

ZOMBORBAN.

Ajánlja dúsan felszerelt
könyv-, papír- és írószerek-raktárát.

Elvállal mindennemű
könyvnyomdai munkák,

úgy mint:

üggyévi és községi nyomtatványok,
körlevelek, mérlegek,

eljegyzési értesítők,

MEGHÍVÓK, FALRAGASZOK,

NÉVJEGYEK

stb. a legcsinosabb kivitelben való
elkészítését; úgyszintén

könyvkötészeti munkákat,

melyek a legolcsóbb árban számíttatnak.

Vidéki megrendelések

gyorsan és pontosan eszközöltetnek.